

hívta a figyelmet a mentés más lehetséges irányaira, nevezetesen a náci-ellenes és Sztójay-ellenes magyar politikusokkal és a semleges országok politikusaival való együttműködésre.¹⁷⁷

Első pozitív lépéséhez Svájcból kapott bátorítást. Válaszul egy Chaim Pozner és Georges M. Mantello közvetítette svájci megkeresésre, 1944. június 19-én kijuttatta Svájcba az auschwitzi jegyzőkönyvek kivonatát, továbbá egy jelentést a magyar zsidóság ellen addig végrehajtott akciókról. Jóllehet Kasztner és a többi Vaada-vezető – a budapestiek és a pozsonyiak egyaránt – már hónapokkal korábban küldtek hasonló jelentéseket a Haluc, a Joint és a Zsidó Világkongresszus svájci vezetőinek, a svájci sajtóban mégis Krausz híradása kapott először nyilvánosságot. Ez nagyrészt Georges Mantello erőfeszítéseinek volt köszönhető (lásd a 23. fejezetet). Miközben Krausz nem ad magyarázatot arra, hogy kitűnő összeköttetéseit a budapesti svájci képvisellel vagy pedig a Vaada hírközlő csatornáit miért nem használta fel már áprilisban vagy májusban hasonló jelentések közzétételére, nem egészen alaptalanul mutat rá az összefüggésre június 19-i híradása és Rooseveltnél, a Vatikán, a svájci, valamint a svéd kormány lépései között, amelyek Horthyt a deportálások leállítására irányában befolyásolták.¹⁷⁸

Krausz második jelentős fegyverténye összefüggött az elsővel. Külföldi nyomásra a magyar minisztertanács 1944. június 26-i ülésén úgy döntött, hogy hozzájárul mintegy 7800 zsidó kivándorlásához. A 7800-ból kb. 7000 főt Svájc, 300-400-at Svédország, a többit a Háborús Menekültügyi Bizottság (WRB) pártfogolta. A döntést Sztójay másnap közölte Veesenmayerral. Néhány nappal később Horthy leállította a deportálásokat. Július 10-én, Veesenmayer és Ribbentrop tanácsát megfogadva, Hitler úgy határozott, hogy támogatja a 7800 zsidó kivándorlását, amennyiben a magyarok haladéktalanul lehetővé teszik a deportálások folytatását.¹⁷⁹ Sztójay július 12-én tájékoztatta a minisztertanácsot Hitler döntéséről.

A magyar kormánytól kapott hivatalos jóváhagyás birtokában Lutz és Krausz tervet dolgoztak ki 7000 zsidó nyilvántartásba vételére.¹⁸⁰ Bár a megállapodás 7000 főt irányzott elő, Krausz és a többi zsidó vezető 7000 családfővel számolt, ami gyakorlatilag 7000 családot jelentett. Lutz azt tanácsolta, hogy a kivándorlók összeírására jelöljenek ki egy különálló épületet a svájci követség közelében. Ennek megfelelően – a tulajdonos Weisz Arthur hozzájárulásával, akinek az ügyek intézésében is vezető szerepet szántak – a Vadász utca 29. sz. házat vették birtokba erre a célra. Az épület „üvegház” néven vált ismertté, mivel Weisz azelőtt nagybani üvegkereskedésre használta. A hivatal július 24-én nyitotta meg kapuit, amikor Budapesten még mindig súlyos volt ugyan a helyzet, de érezhe-